

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Me ja maailma:

kansainvälisyys nuorisotyön välineenä Helsingin kaupungin
nuorisoasiainkeskuksessa

Ville Leino

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminta ja nuorisotyö

Työn tekijä: Ville Leino	Sivumäärä 36 ja 1 liitesivu
Työn nimi: Me ja maailma: kansainvälisyys nuorisotyön välineenä Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksessa	
Ohjaava opettaja: Juha Makkonen	
Työn tilaaja: Helsingin kaupunki / Nuorisoasiainkeskus	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus on Suomen suurin nuorisotyön yksittäinen toimija. Nuorisoasiainkeskus tarjoaa laajan palvelujen kirjon helsinkiläisille nuorille.</p> <p>Opinnäytetyöni käsittelee kansainvälistä nuorisotyötä Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksessa. Kartoitin nykyistä tilannetta ja viraston tulevaisuudennäkymiä haastattelemalla nuorisoasiainkeskuksen johtoryhmän jäseniä kevään 2014 aikana. Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina ja niiden kestot ajoittuivat 30 ja 90 minuutin välille. Johtoryhmän haastatteluista tekemäni koonti toimii nuorisoasiainkeskuksen johtamisen välineenä ja sen perusteella muodostetaan myöhemmin kansainvälisen toiminnan suuntaviivoja ohjaava raportti.</p> <p>Tämän lisäksi tarkastelin kansainvälisen nuorisotyön viitekehystä: mitkä kansainväliset ja kansalliset sopimukset ja lait vaikuttavat siihen, millaista työtä kunnallisessa nuorisotyössä Helsingissä toteutetaan. Kansainvälisiä instansseja ovat YK, EU ja Pohjoismaiden ministerineuvosto. Kansallisia ovat taas Opetus- ja kulttuuriministeriö ja kuntakohtaiset strategiat. Erityisenä huomioni kohteena on EU:n Erasmus+-ohjelman kautta tehtävät nuorisovaihdot.</p> <p>Nuorisoasiainkeskuksen johtoryhmä piti kansainvälisyyttä hyvänä muotona tehdä nuorisotyötä. Se nähtiin hyvänä sosiaalisen vahvistamisen keinona. Toiminnan vahvuutena, mutta samalla myös heikkoutena haastatellut pitivät yleisesti toiminnan spontaaniutta. Toisaalta spontaanius auttaa tarttumaan nuorten esittämiin haasteisiin, mutta toisaalta se haittaa toiminnan tarkempaa suunnitelmallisuutta. Tämän lisäksi toiminnan johtoryhmä kaipasi parannusta toiminnan lyhytkestoisuuteen.</p> <p>Ratkaisuna johtoryhmän esittämiin huoliin toiminnan laadusta ja jatkuvuudesta ehdotan toiminnan edellyttämistä nuorisoasiainkeskuksessa vähintään yksikkötasolla. Myös kansainvälisten asioiden hoitamisen sisällyttäminen johonkin toimenkuvaan voisi auttaa asiassa.</p> <p>Hyvin tehty kansainvälinen työ auttaa nuoria kasvamaan aktiivisiksi kansalaisiksi globaalilla tasolla. On tärkeää, että helsinkiläinen nuorisotyö tarttuu tähän haasteeseen ja auttaa tulevia polvia tekemään maailmasta paremman paikan meille kaikille.</p>	
nuorisotyö, globaalikasvatus, sosiaalinen vahvistaminen, kunta-ala	

TIIVISTELMÄ

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Civic Activities and Youth Work

ABSTRACT

Author: Ville Leino	Number of Pages: 36. 1 appendix page
Title: We and the World: International Youth Work in Practice in the Youth Department of the City of Helsinki	
Supervisor(s) Juha Makkonen	
Subscriber: The city of Helsinki / Youth department	
<p>Abstract</p> <p>The youth department of the City of Helsinki is the biggest single actor in the Finnish youth work field. The youth department offers a wide range of services for the young people of Helsinki.</p> <p>My thesis is about international youth work in the youth department. During the spring of 2014 I interviewed the executive board of the department about the current aspects and future prospects of the international youth work done in the youth department. I used themed interviews and the duration of the interviews was in between of 30 and 90 minutes. The report I made about these interviews will be used as a building tool when the department is deciding on its new strategy concerning international youth work.</p> <p>In addition to this I examined which international and national agencies and treaties and laws of youth work affect the work done on municipal level. The international agencies include the United Nations, the European Union and The Nordic Council of Ministers. On national level these agencies are the Ministry of Education and Culture and the strategies on local municipal level. My main point of interest is the youth exchanges done under the Erasmus+ program.</p> <p>The executive board felt that internationalism is an important aspect when youth work is considered. They saw it as an excellent tool for social empowerment. The youth work done in Helsinki is very spontaneous and instant which was seen both as a positive and a negative thing. On the other hand it helps the youth workers to take control of the issues presented to them by young people. On the other hand it makes the work done hard to plan properly. Besides this the executive board wanted to see the international youth work done on a longer time scale.</p> <p>As a solution to these dilemmas I propose that the department starts to expect international work to be done on every level of the department. It would also help to include the tasks dealing with this field in certain job descriptions.</p> <p>Properly made international youth work helps young people to grow as active citizens on a global level. It's important for Helsinki youth department to do their best on this field and help the future generations in making the world a better place for all of us.</p>	
Keywords: youth work, global education, social empowerment, municipal politics	

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	5
2. NUORISOTYÖN RAKENTEET	6
2.1. Nuorisotyön kansainväliset rakenteet	6
2.2. Nuorisotyön kansalliset rakenteet Suomessa	8
2.3. Kansainvälisyys ja nuorisotyö Helsingissä	9
2.4. Kansainvälisyys ja Pitäjänmäen nuorisotalo	11
3. TEORIAA KANSAINVÄLISESTÄ NUORISOTYÖSTÄ	12
3.1. Sosiaalinen vahvistaminen ja osallisuus	12
3.2. Kulttuurienvälinen kompetenssi	13
3.3. Globaalikasvatus.....	15
3.4. Nonformaali oppiminen ja Erasmus+	16
4. JOHTORYHMÄN HAASTATTELUT JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET	17
4.1. Muutokset nuorten kansainvälisyydessä ja kansainvälisen toiminnan merkitys nuorisoasiainkeskukselle organisaationa.....	18
4.2. Käsitys nuorisoasiainkeskuksen tähänastisesta kansainvälisestä toiminnasta	20
4.3. Ajatuksia nuorisoasiainkeskuksen kansainvälisen toiminnan kehittämisen suhteen.....	21
4.4. Nuorisoasiainkeskuksen realistiset resurssit kehittää kansainvälistä toimintaa nyt ja tulevaisuudessa?.....	22
4.5. Henkilökunnan osaaminen.....	24
4.6. Kansainvälisen toiminnan pedagogiset mahdollisuudet?	25
4.7. Yhteenvetoa ja kehittämisehdotuksia koko viraston tasolla	26
4.8. Kehittämisehdotuksia Pitäjänmäen nuorisotalolle	30
5. LOPUKSI	32
LÄHTEET:.....	34
LIITE 1: HAASTATTELURUNKO	37

1. JOHDANTO

Opinnäytetyöni lähti liikkeelle kun minua pyydettiin toteuttamaan Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen johtoryhmän haastattelut, joiden tarkoituksena oli kartoittaa viraston nykyistä työtä kansainvälisissä ympäristöissä ja mahdollisia tulevaisuuden näkymiä tätä koskien. Virastossa on käynnissä suunnantarkistus vuonna 2014 ja osana tätä myös kansainvälisen toiminnan suuntaviivojen tarkastelu. Johtoryhmän haastattelut tulevat toimimaan tässä tarkastelussa pohjatyönä. Haastattelujen pohjalta nuorisoasiainkeskuksessa muodostetaan uudet kansainvälisen toiminnan suuntaviivat jotka on tarkoitettu johtamisen linjauspäätösten tekemisen tueksi ja henkilöstön kansainvälisen toiminnan toteuttamisen perustaksi.

Johtoryhmää on viimeksi haastateltu saman aiheen tiimoilta vuonna 2010. Sen jälkeen viraston johtoryhmä on merkittävästi muuttunut, sillä viraston koko johto on vaihtunut tämän jälkeen. On mahdollista, että haastatteluissa esille tulleet ajatukset ovat oleellisissa osassa kun viraston suuntaa tarkistetaan. On siis tärkeätä, että haastattelut tehtiin hyvin ja että uuden johdon näkemykset ovat näkyvissä uusien suuntaviivojen määrittelyssä.

Olen itse tehnyt käyttänyt kansainvälisyyttä nuorisotyön välineenä koko työurani ajan erityisesti silloisen Youth in Action- ja nykyisen Erasmus+-ohjelman avulla ja olen vankasti sitä mieltä, että se on hyvin merkityksellinen työmuoto ja pystyy tarjoamaan nuorille kokemuksia ja välineitä heidän tulevaisuuttaan varten. Tulenkin opinnäytetyössäni peilaamaan näitä johtoryhmän haastatteluja omaan kokemukseeni nuoriso-ohjaajana, sekä tietysti teorian tietoon. Näen itse kansainvälisen toiminnan oivana sosiaalisen vahvistamisen työkaluna. Tämän lisäksi se on oiva keino nuorille parantaa omaa kulttuurienvälistä kompetenssiaan. Osana tätä kompetenssia on myös kulttuurinen lukutaito.

Kun puhutaan kunnallisesta nuorisotyöstä, niin julkisen hallinnon osuus ja erilaiset lait ja säädökset ovat totta kai määräävä tekijä. Käsittelen siis myös kunnalliseen nuorisotyöhön vaikuttavia tahoja ja säädöksiä alkaen EU:sta ja päättyen aina yksittäisen nuorisotalon tasolle saakka.

Yhteenvedona olen siis koonnut nuorisoasiainkeskuksen johtoryhmän keskeiset näkemykset. Yhdistän ne lainsäädännön ja teoretiedon kautta käytännön työhön jota itse teen päivittäin osana työtäni nuoriso-ohjaajana. Toivon, että samalla saan nostettua kansainvälisen toiminnan profiilia helsinkiläisessä nuorisotyössä.

2. NUORISOTYÖN RAKENTEET

2.1. Nuorisotyön kansainväliset rakenteet

Eurooppalaisen, ja siten suomalaisen, nuorisotyön säädökset perustuvat pohjimmiltaan YK:n Lapsen oikeuksia koskevaan yleissopimukseen. YK:n yleiskokous hyväksyi sopimuksen vuonna 1989 ja Suomessa se tuli voimaan vuonna 1991 (UNICEF 2013). Sen keskeiset periaatteet ovat syrjimättömyys, lapsen etu, henkiinjäämisen ja kehittymisen edellytykset sekä lapsen mielipiteen huomioon ottaminen ja hänen mahdollisuutensa osallistua itseään ja lähiympäristöään koskevaan päätöksentekoon. (Lapsen oikeuksien yleissopimus 60/1991).

Euroopan unionilla ei ole nuorisoalaa koskevaa yhteistä lainsäädäntöä, vaan toimivalta on kansallista. Sen sijaan EU:n neuvosto voi antaa suosituksia siitä, miten EU:n komission ehdotuksia voidaan toteuttaa kansallisesti. Viimeisin suurempi suositus EU:lta saatiin kun EU julkaisi nuorisopolitiikan valkoisen kirjan vuonna 2001. Kirjassa luetellut toimet pyrkivät parantamaan nuorten osallisuutta yhteiskunnallisesti, tehostamaan EU-asioiden tiedotusta, edistämään vapaaehtoistyötä ja lisäämään ihmisten tietämystä nuorisoasioista. Kaiken kaikkiaan valkoinen kirja on EU:n pyrkimys parantaa jäsenmaidensa yhteistyötä nuoria koskevissa asioissa sekä yhteistyön, että kansallisen lainsäädännön myötä. Kirjan tärkein ajatus on ajatus siitä, että nuorille pitää taata paremmat mahdollisuudet vaikuttaa heitä koskevaan päätöksentekoon (Euroopan unioni 2011).

Valkoisen kirjan sisältöä päivitettiin vuonna 2009, jolloin EU:n nuorisoministerit hyväksyivät uuden yhteistyösuunnitelman vuosille 2010-2018. Tässä suunnitelmassa

on kaksi päätavoitetta: taataan kaikille nuorille yhtäläiset mahdollisuudet osallistua koulutukseen ja työelämään ja edistetään kaikkien nuorten aktiivista kansallisuutta ja sosiaalista osallisuutta. (CIMO 2013c, Euroopan unionin neuvoston päätöslauselma 2009/C 311/01)

Euroopan unionin nuoriso-ohjelman nimi on Erasmus+. Se on EU:n uusi, tammikuussa 2014 aloitettu ohjelma, joka yhdistää aiemmin erillisinä ohjelmina toimineet koulutus- ja nuorisosektorin ohjelmat. Tällaisia ohjelmia ovat mm. opiskeluun liittyvät Erasmus ja Leonardo da Vinci ja nuorisopuolen Youth in Action. Yhdistämisellä EU pyrkii yksinkertaistamaan ohjelmien rakenteita yhdistämällä toimintatapoja ohjelmien välillä. Lisäksi mukaan otettiin uutena toimintona urheilu. Vanhat tutut nimet säilyvät uuden ohjelman sektoreina. Ohjelmassa ovat mukana EU-maat, Norja, Islanti, Liechtenstein, Turkki ja Makedonia. Tämän lisäksi joihinkin ohjelman toimintoihin, kuten nuorisovaihtoihin, voi osallistua myös muita EU:n naapurimaita ja muita maita eri puolilta maailmaa. (CIMO 2014).

Youth in Action on näin ollen siis osa uutta Erasmus+-ohjelmaa. Se koostuu useasta eri toiminnosta, jotka kaikki käsittelevät erilaisia kansainvälisen nuorisotyön muotoja. Näitä toimintoja ovat mm. nuorten vaihdot ja kansainvälinen vapaaehtoistyö. Youth in Action-ohjelman tavoitteena on edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja erityisesti vahvistaa Eurooppalaisen kansalaisuuden käsitettä. Ohjelmassa tarjotaan nuorille mahdollisuus nonformaaliin oppimiseen. Ohjelmaan voivat osallistua 13-30 -vuotiaat nuoret ja nuorten parissa toimivat henkilöt sekä yleishyödylliset organisaatiot. Ohjelman toimeenpanosta vastaa Suomessa kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. (CIMO 2014).

CIMO perustettiin vuonna 1991. Sen tehtävänä on toimia kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön asiantuntijaorganisaationa sekä edistää suomalaisen yhteiskunnan kansainvälistymistä. Se toimii opetus- ja kulttuuriministeriön alaisena itsenäisenä virastona. CIMO koordinoi EU:n apurahaohjelmia Suomessa, kuten esimerkiksi Erasmus+:aa. Tämän lisäksi viraston tehtävänä on edistää Suomen kielen ja kulttuurin opetusta ulkomaisissa yliopistoissa. Toisaalta CIMO siis tuo maailmaa Suomeen ja toisaalta vie Suomea muualle maailmaan. Valtaosa CIMO:n rahoituksesta tulee ulko-

mailta Euroopan komissiolta ja Pohjoismaiden ministerineuvostolta. (CIMO 2013b, 2-3).

Pohjoismaiden ministerineuvosto on Pohjoismaiden hallitusten virallinen yhteistyöelin. Se perustettiin 1971 ja siihen kuuluvat Pohjoismaiden lisäksi myös alueen itsehallintoalueet Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti. Neuvoston tehtävänä on hallitusyhteistyön myötä päästä sellaisiin yhteispohjoismaisiin ratkaisuihin, jotka hyödyttävät jäsenmaiden kansalaisia. Esimerkiksi maiden välillä olevien rajaesteiden poistaminen on ministerineuvoston päätöksestä johtuva. Osana neuvostoa toimii Pohjoismaiden lapsi- ja nuorisotyön komitea eli NORDBUK, jonka tehtävänä on edistää nuorten omaa järjestäytymistä ja pohjoismaista yhteistyötä. (Pohjoismaiden ministerineuvosto 2006, 2-5).

2.2. Nuorisotyön kansalliset rakenteet Suomessa

Nuorisotyö Suomessa jakautuu julkisen vallan ja kolmannen sektorin välille. Kaikki nuorisotyö Suomessa pohjautuu nuorisolakiin. Euroopan unionin Valkoisen kirjan esille tuomat ehdotukset on sisällytetty tähän lakiin, jonka perusta laadittiin vuonna 2006 ja jota on viimeksi uudistettu vuonna 2010. Esimerkkinä lain kolmannen luvun kahdeksas momentti, joka käsittelee nuorten osallistumista ja kuulemista:

Nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevilla asioilla (Nuorisolaki 27.1.2006/72).

Tällä hetkellä nuorisolaki on uudistamisen kohteena ja Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteena on, että uusi nuorisolaki tulisi voimaan vuoden 2016 alusta (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2014c).

Suomessa Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan kehittämisestä ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Se toteuttaa hallitusohjelmassa sovittuja tehtäviä mm. strategisilla linjauksilla, lainsäädännön kautta ja

budjettivarojen jaon myötä. Virastoa johtavat yhteistyössä opetusministeri ja kulttuuri- ja urheiluministeri. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2014b). Osana ministeriön työtä se julkaisee kehittämissuunnitelmia, joista viimeisin lapsi- ja nuorisopolitiikkaa koskeva koskee vuosia 2012-2015. Ohjelmassa on hyvin vahvasti esillä aktiivinen kansalaisuus, nuorten työllisyys, yhdenvertaisuus ja koulutus muiden nuorten elämää läheisesti koskevien asioiden lisäksi. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012, 11-42). Ohjelma korostaa myös globaalikasvatuksen merkitystä kunnallisessa nuorisotyössä (mt., 17). Ohjelma on lakisääteinen, joten sitä tulee noudattaa jokaisessa Suomen kunnassa ja kaupungissa. Jokaisen kaupungin ja kunnan Suomessa tulee tehdä nuorisotyötä ja -politiikkaa.

2.3. Kansainvälisyys ja nuorisotyö Helsingissä

Helsingin kaupungin kansainvälisyysstrategia on osa sen kokonaisstrategiaa. Strategia on tehty vuonna 2013 ja koskee valtuustokautta, joka jatkuu aina vuoteen 2016 saakka. Kaupungin strategiassa korostuu nuorten merkitys: strategian ensimmäinen osio on ”Nuorille tilaa kuulua ja loistaa”. Strategian mukaan nuoria rohkaistaan aktiiviseen kansalaisuuteen ja kaikille nuorille tarjotaan mahdollisuus harrastukseen (Strategiaohjelma 2013-2016, 7). Tämän lisäksi kaupunki panostaa maahanmuuttajien yhteiskunnallisen aktiivisuuden kasvattamiseen (mt., 9). Näiden asioiden lisäksi kaupungin nuorisotyöhön vaikuttavia linjauksia voi löytää alueellisuuden korostamisesta (mt., 18), jossa kaupunki pyrkii kannustamaan asukkaita ottamaan vastuuta lähiympäristöstään ja osallisuuden korostamisesta talouskysymyksissä (mt., 30). Helsingin kaupunginvaltuustossa nuorten asioita hoitaa nuorisolautakunta, jonka jäsenet valitaan valtuustosta neljän vuoden välein. Lautakunnan tehtävänä on päättää esimerkiksi nuorisotoimen toimintalinjoista. Se toimii siis kaupungin nuorisotoimen ylimpänä johtajana.

Hallinnollisesti nuorisoasiainkeskus jakautuu kolmeen osastoon: alueellisiin, keskitettyihin ja hallinnollisiin palveluihin. Alueellisten palveluiden alla toimivat perinteiset nuorisotalot, kuten työpaikkani Pitäjänmäen nuorisotalo. Keskitettyjen palveluiden alla taas toimivat muun muassa erilaiset kulttuurisen ja etsivän nuorisotyön palvelut, kun taas hallinnosta vastaa nimensä mukaisesti hallinnollisten palveluiden osasto.

Nuorisoasiainkeskuksen johtajana toimii tällä hetkellä Tommi Laitio. Tämän lisäksi jokaisella osastolla on oma osastopäällikkönsä, joista jokainen kuuluu viraston johtoryhmään.

Kuva 1. Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen organisaatio vuonna 2014

Nuorisoasiainkeskuksessa toimii kolmesta viiteen matkaryhmää vuosittain. Lisäksi nuorisoasiainkeskus ottaa vastaan ulkomaalaisia harjoittelijoita. Viraston henkilöstö tekee vuosittain n. 20 opintomatkaa ulkomaille ja erilaisia ryhmiä ulkomailta vierailee vuosittain 15-20. (Nuorisoasiainkeskuksen kv-katsaus 2013).

Nuorisoasiainkeskuksen tehtävänä on myös toteuttaa Helsingin kaupungin nuorten vaikuttamisjärjestelmää. Tämän vaikuttamisjärjestelmän nimi on Ruuti. Ruudissa helsinkiläisiä nuoria kannustetaan perustamaan omia toimintaryhmiään joissa nuoret voivat vaikuttaa heitä itseään kiinnostaviin asioihin. Lisäksi Ruudilla on ydintyhmä, joka valitaan syksyisin vaaleilla, joissa äänioikeus on 13-17-vuotiailla nuorilla (Mitä on Ruuti? 2014). Ydinryhmän tehtävänä on toimia linkkinä nuorten ja päättäjien välillä. Kaupungin strategiaohjelman mukaista osallisuutta taloudessa Ruuti toteuttaa osallistuvan budjetoinnin avulla, jossa nuoret pääsevät päättämään siitä millaisia toimintoja nuorisotalo alueella järjestää ja miten nuorisotalot ovat auki (Helsingin sanomat 9.2.2013).

Nuorisotoimenjohtajan tukena viraston johtamisessa toimii viraston johtoryhmä. Viraston johtoryhmän puheenjohtajana toimii nuorisotoimenjohtaja ja jäseninä ovat osastojen päälliköt ja kehittämispäällikkö. Näiden lisäksi mukana on myös pääluottamusmies. Johtoryhmään kuuluu siis yhteensä kuusi henkilöä. Johtotiimin tehtävänä on nuorisoasiainkeskuksen johtamisen, suunnittelun ja kehittämisen koordinointi, päätöksenteon valmistelu sekä johtamisen yhtenäisistä käytännöistä sopiminen. Viraston kansainvälisen toiminnan tavoitteista ja linjauksista päättää nuorisotoimenjohtaja.

Nuorisoasiainkeskuksella on ollut käynnissä vuonna 2014 suunnantarkistus, johon jokainen viraston henkilöstöön kuuluva on osallistunut keräämällä tausta-aineistoa haastattelemalla helsinkiläisiä nuoria. Ensimmäinen ehdotus viraston uudesta suunnasta esiteltiin syyskuun alussa. Tommi Laitio esittelee blogissaan (2014) tätä ensimmäistä ehdotusta. Kansainvälisyyden kannalta kiinnostavaa on, että yhtenä alakohtana esitetään, että helsinkiläisen nuoren kykyä nähdä maailma toisten silmin vahvistetaan (Laitio, 2014). Tätä voidaan pitää vahvana kannanottona kansainvälisen nuorisotyön asemasta helsinkiläisessä nuorisotyössä.

2.4. Kansainvälisyys ja Pitäjänmäen nuorisotalo

Toimin nuoriso-ohjaajana Pitäjänmäen nuorisotalolla. Nuorisotalo on auki arkipäivisin, tiistaita lukuun ottamatta, sekä joka kolmas lauantai. Vuonna 2013 talolla tilastoitiin yli 13000 varsinaista nuorten käyntikertaa, mikä on yksi helsinkiläisten nuorisotalojen suurimmista lukemista. Talolla toimii vakituisesti neljä nuoriso-ohjaajaa.

Talolla on pitkät perinteet kansainvälisessä toiminnassa ja talon työntekijät ja nuoret ovat toteuttaneet kansainvälistä toimintaa vuosittain kohta kymmenen vuoden ajan. Vuosittain toimintaan, joka tunnetaan nimellä kv-ryhmä, osallistuu kymmenestä viiteentoista nuorta, joten toiminta on siis pienryhmätoimintaa. Toiminta on nuorisotalolla hyvin vakiintunutta ja käytännössä kaikki talolla käyvät nuoret tietävät ja tuntevat ryhmän, sen jäsenet ja mitä ryhmä tekee. Pitkäjänteinen työ on kantanut hedelmää, sillä paikka kv-ryhmässä on talon kävijöiden keskuudessa tavoiteltu paikka: vuosittain joudumme monen nuoren kohdalla toteamaan, että ryhmässä ei hänelle ole tilaa.

Mukaan kv-ryhmään pyritään valitsemaan nuoria tasaisesti sukupuolten ja ikäryhmien mukaan. Ikäraja toiminnalle on 13-17 vuotta. Lisäksi painotamme erilaisia sosiaalisia tekijöitä nuorten valinnassa. Toiminnan rahoittamiseksi nuoret pitävät nuorisotalolla päivittäin toimivaa kioskia, joka myy esimerkiksi karkkia ja nuudeleita. Lisäksi nuoret järjestävät erilaisia tapahtumia ja tempauksia talolla. Kuten kaikessa toiminnassa nuorisosiainkeskuksessa, myös kv-ryhmän toiminnassa painotetaan nuorten omaa osallisuutta. Toimintaideana on, että nuoret hoitavat kioskin toiminnasta huolehtimisen ja tapahtumien järjestämisen mahdollisimman oma-aloitteisesti ohjaajien toimiessa tukena ryhmän sitä vaatiessa. Ryhmässä toimiessaan nuoret oppivat muun muassa budjetointia, vastuunkantoa yhteisestä omaisuudesta, suunnitelmallisuutta, sosiaalisia taitoja ja tapahtuman järjestämistä. Kv-ryhmä on siis työkalu, jonka avulla toteutamme sosiaalista vahvistamista, parannamme nuorten kulttuurienvälistä kompetenssia ja toteutamme globaalikasvatusta. Ryhmässä toimiminen myös auttaa nuorten osallisuuden edistämistä.

3. TEORIAA KANSAINVÄLISESTÄ NUORISOTYÖSTÄ

3.1. Sosiaalinen vahvistaminen ja osallisuus

Suomen nuorisolaissa mainitaan sosiaalinen vahvistaminen. Lain mukaan sosiaalinen vahvistaminen on nuorille suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi (Nuorisolaki 208.2010/693). Lundbom ja Heranen (2011) kuvaavat sosiaalista vahvistamista vaikeaksi määritellä yksinkertaisesti. Yhtenä määritelmänä he tarjoavat kokonaisvaltaista elämänhallinnan tukemista (mt., 13). Tämän lisäksi sosiaalinen vahvistaminen voidaan määritellä myös yksilön ja yhteisön kasvun tukemiseksi (mt., 5-6).

Kv-ryhmässä toimivat nuoret eivät välttämättä ole niitä ”perinteisimpiä” sosiaalisen vahvistamisen kohteita. Useinkaan nuoret eivät ole yhteiskunnan tukitoimien, kuten sosiaalitoimen, piirissä ja heillä on laaja ystäväpiiri ja koulunkäyntikin sujuu. Ehkä paremminkin voidaan puhua ennaltaehkäisevästä työstä. Pyrimme ohjaajien kesken

tunnistamaan nuoret, jotka tarvitsevat tukea ennen kuin sitä vaaditaan. Tässä auttaa tietysti se, että ryhmässä toimivat nuoret ovat meille ohjaajille tuttuja ja näemme heitä vähintään viikoittain, ellei peräti päivittäin. Usein taustalla on myös taloudellisia haasteita, jolloin nuorilla tai hänen ei ole varaa tehdä ulkomaanmatkoja itse.

Miten nuoret sitten vahvistuvat sosiaalisesti kv-ryhmässä? Mainitsin jo erilaiset taidot, joita nuoret oppivat toimiessaan ryhmässä. Tämän lisäksi on syytä mainita ryhmän osana olemisen sekä vastuunantamisen tärkeys. Lundbom & Herranen kertovat, kuinka osallisena oleminen ja ryhmään kuuluminen voivat jo sellaisenaan tarjota yksilölle voimaannuttavan kokemuksen (mt., 5).

Tomi Kiilakoski (2007, 13-14) puhuu osallisuuden kahdesta tasosta. Osallisuus on oikeutta omaan identiteettiin ja arvokkuuteen osana ryhmää ja on tärkeätä, että nuori tulee hyväksytyksi omana itsenään nimenomaan osana ryhmää. On myös tärkeätä, että nuorelle tarjotaan mahdollisuus todellisen vastuun kantamiseen koko ryhmän toiminnasta. Kv-ryhmässä nuoret toimivat yhdessä ryhmässä parhaimmillaan monen vuoden ajan, jolloin ryhmän jäsenten välille kehittyy luottamus- ja ystävyysuhteita. Vastuunkantoa nuoret taas oppivat tapahtumajärjestämisen kautta. Nuoret sopivat itse vastualueet tapahtumakohtaisesti ja heidän pitää luottaa siihen, että toiset tekevät yhdessä sovitut asiat. Tietenkin heidän pitää myös hoitaa oma leiviskänsä. Kioskin toiminnasta vastatessaan taas nuoret ovat parhaimmillaan vastuussa monen sadan euron arvosta rahaa ja tavaroita. Kukaan ohjaajista ei suuremmin vahdi toimintaa alun jälkeen, kunhan ensin on varmistettu, että nuori ymmärtää vastuunsa ja kykenee toimimaan sen edellyttämällä tavalla. Tämä on monelle nuorelle ainut paikka, jossa vastaavaa vastuuta tarjotaan ja on hienoa nähdä nuorten itsetunnon ja -varmuuden kasvu vastuun antamisen myötä.

3.2. Kulttuurienvälinen kompetenssi

Toimiessaan yhdessä muun maalaisten nuorten kanssa nuorten kulttuurienvälinen kompetenssi paranee. Anna Huovila kuvaa artikkelissaan (2006) kompetenssin neljä eri tasoa. Nämä ovat:

- tiedostamaton epäpätevyys
- tiedostettu epäpätevyys
- tiedostettu pätevyys
- tiedostamaton pätevyys

Ensimmäisellä tasolla olevat eivät tiedosta kulttuurien välisiä eroja ja saattavat pahimmillaan loukata toisen kulttuurin edustajaa omilla sanoilla tai teoillaan. Kun ihminen, tässä tapauksessa nuori, on tekemisissä muiden kulttuurien edustajien kanssa hän tiedostaa, että omilla teoilla saattaa olla päinvastaisia vaikutuksia kuin on tavoiteltu. Kun tämä epäpätevyys on tiedostettu voi nuori muokata käyttäytymistään siten, että esimerkiksi väärät eleet eivät aiheuta konflikteja.

Tiedostettu pätevyys on tätä opittua kompetenssia joka kertyy ajan mukaan uusien kulttuurien tuntemuksen kasvaessa. Tiedostamaton pätevyys taas on kykyä muokata käyttäytymistään uusissa ja yllättävissä tilanteissa esimerkiksi tilanteessa, jossa henkilö kohtaa jonkun itselleen tuntemattomasta kulttuurista kohtaavan. Neljännen tason saavuttaminen on vaikeata. (Huovila, 2006).

Liisa Salo-Leen (2005) mukaan kulttuurienväliseen kompetenssiin sisältyy seuraavat asiat:

1. kyky viestiä toisesta kulttuurista olevien ihmisten kanssa tavalla, joka saavuttaa näiden kunnioituksen ja luottamuksen
2. kyky toimia siten, että on tyytyväinen ja kokee toisessa kulttuurissa olemisen ja työskentelyn luontevaksi.

Kun nuoret ovat mukana toiminnassa useamman vuoden ja kohtaavat nuoria toisista kulttuureista kasvaa heidän kulttuurienvälinen kompetenssinsa kokemuksen myötä. Tietysti on otettava huomioon, että kansainvälisissä nuorisovaihdoissa nuoret ovat tekemisissä ainoastaan eurooppalaisen kulttuuritaustan omaavien nuorten kanssa (vaikka tietysti sekä nuorten omassa ystäväpiirissä, että nuorisovaihdoissa tavataan myös muualta maahan muuttaneita nuoria), joten missään tapauksessa kv-ryhmässä tehtävä työ ja kerätyt kokemukset eivät tee nuorista kaikkien kulttuurien asiantuntijoita. On kuitenkin perusteltua väittää, että tätä kautta kerätty kokemus ja elämykset

ovat tulevaisuudessa hyödyksi toimintaan osallistuneille nuorille, kun tämän kaltaisia taitoja vaaditaan.

3.3. Globaalikasvatus

Maastrichtissa 2002 pidettiin kansainvälisten järjestöjen konferenssi, jossa annettiin julistus globaalikasvatuksesta. Julistuksen mukaan globaalikasvatus on

kasvatusta, joka avaa ihmisten silmät ja mielen maailman todellisuudelle ja herättää heidät toimimaan kaikille kuuluvien ihmisoikeuksien sekä oikeudenmukaisemman ja tasa-arvoisemman maailman puolesta (Maastricht global education declaration, 2002).

Sanna Rekola (2010) taas määrittelee globaalikasvatuksen toiminnaksi, jolla pyritään ohjaamaan ihmisiä maailmanlaajuiseen yhteisvastuuseen. Samoilla linjoilla on Monica Melen-Paaso (2011). Hänen mukaansa globaalikasvatuksen päämäärä on kaikkien kansalaisten globaali vastuu hyvästä elämästä ja kestävästä tulevaisuudesta. Globaalikasvatus nähdään siis välineenä monien globaalien ongelmien ratkaisemiseksi yhteisvastuun kautta. Kun nuori ymmärtää ja kokee, että myös maailman toisella puolella tapahtuvat asiat vaikuttavat vähintään välillisesti hänen jokapäiväiseen elämäänsä kasvaa myös hänen halunsa vaikuttaa näihin asioihin.

Globaalikasvatusta ei kovin yleisesti tunneta kunnallisessa nuorisotyössä. Jotkin siihen välillisesti liittyvät asiat, kuten rasminvastaisuus ovat nuorisotyön perustaa. Kuitenkaan ihmisoikeudet tai kestävä kehitys eivät tähän perustaan kuulu. Näiden asioiden esille tuominen ja käsitteleminen nuorten kanssa on kiinni lähinnä nuorisohjaajan omasta motivaatiosta ja intresseistä. (Melen-Paaso, 2011, 18-19).

Onko tämä kuitenkin riittävästi? Kimmo Kortelainen (2013) mainitsee Pro Gradussaan, että globaalit ongelmat vaativat vähitellen jokaiselta meistä omaa henkilökohtaista panosta. Tässä auttaa se, että nuori on pystynyt rakentamaan itselleen vahvan globaalin identiteetin, joka taas edellyttää tietoa omasta ja muista kulttuureista (mt. 41). Olen asiasta samaa mieltä. On nuorisotyöllisesti erittäin tärkeää, että nuorisotyön ammattilaiset tarjoavat nuorille hyvät eväät tämänkaltaisten ongelmien käsitte-

lyyn ja myös näin mahdollistavat jokaiselle nuorelle mahdollisuuden vaikuttaa näihin asioihin omalla toiminnallaan ja ratkaisullaan.

3.4. Nonformaali oppiminen ja Erasmus+

Nonformaali oppiminen tarkoittaa koulun ulkopuolista oppimista. Sitä ei ole tarkasti strukturoitu ja sen menetelmiä ei ole tarkasti rajattu, mutta se on kuitenkin tavoitteellista ja tietoista (Markovic 2009, 13-19, Hannus 2011.). Euroopan unionin Youth in Action-ohjelmassa, johon perustuu myös valtaosa Pitäjänmäen nuorisotalolla tehtävistä nuorisovaihdoista, painotetaan pelkän tiedon omaksumisen sijasta osaamisen keräämistä. Osaamiseen lasketaan kuuluvaksi tiedon lisäksi taidot, asenteet, nuorten muodostamat verkostot ja arvot. Nonformaalin oppimisen arvioimiseen on kehitetty Youthpass-työkalu, jossa nuori itse arvioi projektin aikana oppimaansa yhdessä ohjaajan kanssa. Oppimista arvioidaan kahdeksan eri osaamisalueen alla:

1. viestintä äidinkielellä (esim. raporttien kirjoittaminen)
2. viestintä vieraalla kielellä (esim. suullisen kielitaidon kehittäminen)
3. matemaattinen osaaminen (esim. nuorisovaihdon budjetin suunnittelu)
4. digitaaliset taidot (esim. blogin kirjoittaminen)
5. oppimistaidot (esim. oppimisen tiedostaminen: ”Opin tänään jotain”)
6. sosiaaliset ja kansalaistaidot (esim. tiedot omista oikeuksista kansalaisena)
7. aloitekyky ja yrittäjyystietoisuus (esim. mukanaolo projektin suunnittelusta toteutukseen)
8. kulttuurin ilmaisumuodot (esim. kyky ilmaista itseään taiteen keinoin)

Nonformaali oppiminen voidaan nähdä myös sosiaalisen vahvistamisen työkaluna: kun nuori oppii tunnistamaan itsessään kehittymisensä ja taitojensa kasvamisen parantaa se nuoren itsetuntoa ja itsetuntemusta. Monet nuoret eivät välttämättä myöskään harrasta mitään ohjattua vapaa-ajallaan, jolloin nuorisotyö on käytännössä ainoa keino vapaa-ajalla tapahtuvaan oppimiseen nonstrukturoidusti. Nuorisotyön kannalta on tietysti myös hyvä, että oppiminen nuorisotyössä tuodaan ilmi, sillä tämä auttaa parantamaan nuorisotyön imagoa. (Markovic 2009, 13-19).

Erasmus+-ohjelmassa edellä mainittuihin kansainvälisten kompetenssien saavuttamisen ja globaalikasvatuksen haasteisiin vastataan vaatimuksilla, joissa ohjelman

kautta tehdyissä nuorisovaihdossa tulee käsitellä erilaisia globaalikasvatukseen liittyviä teemoja. Hakijoilta edellytetään muun muassa että:

- vaihdossa nuorille annetaan mahdollisuus reflektoida ja arvioida kokemaansa
- nuorten kompetenssit parantuvat
- nuoret osallistuvat projektin kaikkiin vaiheisiin
- hanke lisää nuorten positiivista tietoutta muista kulttuureista
- hanke tukee vuoropuhelua ja kulttuurienvälistä kohtaamista eri taustaisten ja kulttuuritaustoista tulevien nuorten kanssa
- hanke auttaa ehkäisemään ennakkoluuloja, rasismia ja syrjintään johtavia asenteita
- hanke lisää suvaitsevaisuutta ja monimuotoisuuden ymmärtämistä

Näiden lisäksi hankkeissa pyritään siihen, että mukana on muita heikommassa asemassa olevia nuoria (nuoria, joille yhteiskunnallinen osallistuminen on muita vaikeampaa henkilökohtaisen tilanteen vuoksi) tai nuoria joilla on erityistarpeita esimerkiksi liikuntarajoitteisuus. (Youth in Action ohjelmaopas: 2013)

4. JOHTORYHMÄN HAASTATTELUT JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Sain haastateltua viisi kuudesta johtoryhmän jäsenestä. Haastattelujen kestot olivat 30-90 minuuttia. Toteutin haastattelut teemahaastatteluina, jossa minulla oli apuna tilaajan taholta tullut haastattelurunko. Minulle annettu haastattelurunko oli sama kuin silloin kun johtoryhmää oli haastateltu saman asian tiimoilta vuonna 2010. Tuolloin haastattelun suoritti Tero Frestadius, jonka käsialaa myös haastattelurunko on. Tuolloin runko muodostettiin kansainvälisen toiminnan työryhmässä käydyissä keskusteluissa (Frestadius, 2011, 4). Runko haluttiin pitää samana kuin aiemmin, jotta raportista tulisi paremmin vertailukelpoinen edelliseen raporttiin nähden. Sain kuitenkin luvan tehdä runkoon tarpeen vaatiessa oman näkemykseni mukaan joitakin muutoksia. Runko oli mielestäni pääsääntöisesti edelleen relevantti, mutta tein siihen pieniä muutoksia, sillä onhan nuorten maailma ja myös Helsingissä tapahtuva nuorisotyö muuttunut jonkin verran sitten vuoden 2010. Esimerkiksi nuorten vaikuttamisjärjestelmää, eli Ruutia, ei minulle annetuissa kysymyksissä käsitelty lainkaan. Tämän li-

säksi sosiaalisen median ja internetin merkitys ylipäänsä on kasvanut merkittävästi nuorten maailmassa. Pidätydyin myös tiukan strukturoidusta haastattelun rakenteesta, sillä jokainen johtoryhmän jäsen tarkastelee kuitenkin tätäkin asiaa oman erikoisosaamisensa kautta. Kysymysten tiukka rajaus olisi saattanut rajoittaa haastatteluissa esille tulleita teemoja. Toisaalta taas haastattelujen teemoittelu litterointivaiheessa osoittautui melko hankalaksi johtuen siitä, että lähes kaikilta haastatelluilta asiat oli kysytty hieman eri tavalla. Tämä johtui myös siitä, että pidän itse mahdollisimman keskusteleavasta haastattelutyylisestä, jossa keskustelun annetaan soljua omalla painollaan sinne, minne haastateltava sen haluaa viedä. Tietenkin aina välillä ohjaten keskustelua oikeaan suuntaan. Käyttämäni haastattelurunko on luettavissa liitteessä 1.

Koostin haastatteluista yhteenvedon, jonka toimitin johtoryhmälle keväällä 2014. Kuten jo todettua, oli haastattelujen yhteensovittaminen melko haastavaa haastattelujen rönsyilevyydestä johtuen. Kaikilla johtoryhmän jäsenillä oli myös hyvin vahvoja mielipiteitä ja ajoittain nämä mielipiteet olivat myös ristiriidassa keskenään. Tavoitteenani oli, että kaikkien äänet tulevat kuulluksi ja myös näiden ristiriitojen esiintuominen oli mielestäni tärkeitä. Mitään suurta konsensusta en siis raporttiini saanut luotua. Ehkä tehtävää vastaanottaessani ajattelin, että minun tehtäväni olisi jonkin kollektiivisen tietoisuuden esilletuominen. Huomasin tämän kuitenkin jo ensimmäisen kahden haastattelun jälkeen toivottomaksi tehtäväksi. Olin kuitenkin loppujen lopuksi paljon tyytyväisempi siihen, että mielipiteitä oli paljon ja erilaisia, sillä erilaisten näkemysten rakentavasta käsittelystä saadaan kokemukseni mukaan yleensä parempia tuloksia kuin kollektiivisesta hymistelystä.

4.1. Muutokset nuorten kansainvälisyydessä ja kansainvälisen toiminnan merkitys nuorisoasiainkeskukselle organisaationa

Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että kansainvälisyys on nuorten elämässä entistäkin enemmän arkipäivää. Monet nuoret matkustelevat perheensä ja kavereidensa kanssa paljon. Monien harrastusten kautta ulkomaanmatkoja saatetaan tehdä jopa vuosittain. Internet ja sosiaalinen media ovat tuoneet oman mausteensa nuorten kansainvälistymiseen. Hyvin usein nuoret organisoituvat itse verkossa ja löytävät uu-

sia kavereita, joilla on samat mielenkiinnon kohteet kuin heillä itsellään. Kaikesta tästä kehityksestä huolimatta Helsingissä on edelleen suuri joukko nuoria, joilla ei ole laajaa kokemusta kansainvälisyydestä oman koululuokkansa ulkopuolelta. Nuorisoasiainkeskuksella on suuri merkitys siinä, että juuri nämä nuoret saavat lisää mahdollisuuksia osallistua kv-toimintaan.

Ulkomaat nähtiin myös hyvänä keinona oman toiminnan kehittämiseen. Helsingin ainutlaatuisuus suomalaisen nuorisotyön kentällä tunnustettiin laajasti. Koska Suomen rajojen sisäpuolelta ei vastaavaa kokoluokkaa olevaa organisaatiota löydy, on hyvä suunnata katseet ulkomaille. Hyvinä käytäntöinä ja toimintamuotoina, joita tähän mennessä Euroopasta on menestyksekkäästi meille tuotu, mainittiin Fallkulla, Yökoris ja Tyttöjen talo. Samaan aikaan on myös tärkeätä pitää silmät ja korvat auki muista suomalaisista kaupungeista kehitettäville työmuodoille. Vaikka esimerkiksi Oulun seudulla ei samanlaisten maahanmuuttoon liittyvien kysymysten kanssa työskennelläkään kuin Helsingissä, niin siellä saatetaan tehdä esimerkiksi median kanssa hyvinkin innovatiivisia toimintoja joita taas nuorisoasiainkeskus voi käyttää kansainvälisten kumppanien kanssa toimimiseen.

Useampikin johtoryhmän jäsen kaipasi nuorisoasiainkeskukselta myös Eurooppalaisen nuorisotyön kehittäjän ja kouluttajan roolia. Monissa keski- ja itäeurooppalaisissa maissa on tarvetta toimijalle, joka tietää miten nuorisotyötä on hyvä tehdä. Esimerkkinä tästä mainittiin hollantilaisten kv-järjestöjen ja julkisen puolen yhteistyö, jossa pyritään auttamaan toisten maiden kansalaisyhteiskunnan kehittymistä. Tämä auttaisi aidon kumppanuuden syntymistä eri kaupunkien ja maiden nuorisotyön välillä. On tärkeää, että toiminta on nimenomaan molemminpuolista ja kaikkia hyödyttävää. Nuorisoasiainkeskus ei voi olla toimija, joka ainoastaan käy poimimassa rusinat pulasta.

Haastateltavat pitivät erilaisia vierailuja hyvänä keinona käydä tutustumassa toisiin toimintakulttuureihin. On tärkeää sitä, että tällaiset vierailut ovat hyvin suunniteltuja ja että niistä saatu tieto saadaan suunnitelmallisesti myös toisten työntekijöiden tiedoksi. On myös tärkeää, että vierailuja ei tee vain pieni joukko, vaan että tästä puolesta pääsisi nauttimaan mahdollisimman suuri osa työntekijöistä. Tämän vuoksi suunnan-

tarkistukseen liittyvien ulkomaille tapahtuvien tutustumiskäyntien koko henkilökunnalle avoin haku sai runsaasti kiitosta johtoryhmän jäseniltä.

4.2. Käsitys nuorisoasiainkeskuksen tähänastisesta kansainvälisestä toiminnasta

Nuorisoasiainkeskuksen kansainvälinen työ toteutuu nykyään lähinnä nuorten matkaryhmien ja henkilöstön vierailujen myötä. Tähänastinen kansainvälinen toiminta koettiin melko hyväksi. Suurimpana ongelmana haastatteluista nousi esille toiminnan epätasainen jakautuminen. Kuten suuri osa nuorisoasiainkeskuksen toiminnasta, on kansainvälinen toimintakin tällä hetkellä hyvin spontaania nuorten tarpeisiin reagoimista. Spontaanisuus onkin kansainvälisen toiminnan suurin vahvuus, mutta samalla se on myös sen suurin heikkous. Spontaani toiminta on usein joustavaa ja rakenteisiin sitoutumatonta. Kansainvälinen toiminta on kuitenkin parhaimmillaan pitkäjänteistä toimintaa ja olisi hyvä, että toiminnalle on luotu riittävän hyvät perusteet. Rakenteiden kypsyttämättömyys koettiin ongelmaksi ja esteeksi tehokkaalle työnteolle. Tähän rakenteiden kypsyttämättömyyteen katsottiin kuuluvan sekä nuorisoasiainkeskuksen sisäiset, että ulkoiset rakenteet. Toiminnan ohjaavuus on vähäistä. Tällä hetkellä esimerkiksi tulokorteissa ja toimintasuunnitelmissa kansainvälisiä asioita ei välttämättä tuoda kovinkaan paljoa esille. Nuorisotyöyksiköiltä ei myöskään edellytetä kansainvälisten asioiden huomioimista, joitain pieniä, vaikkapa rasismiin liittyviä asioita lukuun ottamatta.

Nykyisin viraston kansainvälisen toiminnan ohjauksesta vastaa Suvi Kuikan ohjaama kv-ryhmä. Tätä toimintamuotoa haastateltavat pitivät pääosin hyvänä. Kiinnostavana poikkeuksena edesmenneen kansainvälisten asioiden koordinaattorin tointa kaipasi kuitenkin yksi haastatelluista.

Ulkoisina rakenteellisina ongelmina nähtiin lähinnä pysyvien kumppanuuksien puute. Toiminta on hyvin usein kahdenkeskistä, ja kumppanit valitaan sattumanvaraisesti työntekijöiden omien kontaktien mukaan. Pitkäkestoisia kumppanuuksia tulisi olla enemmän, ja niiden etsimiseen tulisi panostaa. Kun hyvä kumppani vihdoin löytyy, on suhdetta syytä vaalia, jotta toiminnassa voitaisiin kehittyä ja saavutettaisiin mahdollisesti syvempiä tasoja pintapuolisen tutustumisen ja ihmettelykulttuurin lisäksi. Nuorisotyöllä ei ole merkittäviä pysyviä kansainvälisiä verkostoja, joissa pidempiä kump-

panuuksia olisi hyvä luoda. Onkin syytä pohtia, olisiko nuorisoasiainkeskuksella mahdollisuus lähteä luomaan tällaisia verkostoja viraston ja muiden alan toimijoiden hyödyksi.

Ongelmana on myös kansainvälisen toiminnan eriytyminen omaksi saarekkeekseen. On tärkeää pystyä yhdistämään kansainväliset asiat jokapäiväiseen nuorisotyöhön, jolloin myös kansainvälisen toiminnan vaikutukset tulevat suuremman nuoriso- ja työntekijäjoukon hyödyksi.

4.3. Ajatuksia nuorisoasiainkeskuksen kansainvälisen toiminnan kehittämisen suhteen

Useimmat haastateltavat mainitsivat merkittävimpänä kehittämiskohteena pohjoismaisten suurkaupunkien välinen yhteistyön. Tukholma, Malmö, Göteborg ja Kööpenhamina mainittiin kaikki tärkeinä yhteistyökumppaneina, joiden kanssa ei nykyisellään tehdä kovinkaan paljoa yhteistyötä. Tätä yhteistyötä toivottiin nimenomaan toiminnan tasolla. Tässä yhteistyössä ja sen kehittämisessä auttaisi jo edellä mainittu rakenteiden kehittäminen. Yhtenä päänavaajana näiden kaupunkien suuntaan mainittiin tapahtumat. Nuorisoasiainkeskus voisi lähteä kasvattamaan tapahtumia erilaisten harrastusten ympärille, jotta Helsingistä tulisi paikka, jossa alan harrastajat kohtaavat säännöllisesti. Esimerkiksi teatteri- tai skeittikulttuurin kautta nuoret voisivat saada uusia kontakteja ja näin mahdollisuuksia sekä tutustua muihin kulttuureihin, että käydä muissa maissa. Yhtenä positiivisena puolena näissä kaupungeissa oli niihin matkustamisen helppous ja edullisuus. Samaan aikaan nämä pohjoismaiset kaupungit ovat kuitenkin riittävän erilaisia Helsingin kanssa, jotta uusien elämyksien saaminen ja kokeminen mahdollistuu. Toive säännöllisistä vuosittaisista tai joka toinen vuosi tapahtuvista seminaareista tai muista yhteistyön herättäjistä kuului monen haastatellun suusta.

Ilman muuta Pohjoismaat, Ruotsi, Norja, Tanska ja sieltä Tukholman ja Kööpenhaminan seudut. (Haastattelu 1)

Toinen vaihtoehto nuorisotyön kansainvälisen yhteistyöhön voisi olla digitaalinen kulttuuri. Tässä nuorisoasiainkeskuksella koettiin olevan muutenkin paljon tekemistä. Jo aiemmin mainitsin nuorten oma-aloitteisen verkostoitumisen netin kautta. Erilaiset mediakasvatusmenetelmät voisivat tuoda myös nuorisoasiainkeskuksen toiminnassa mukana olevien nuorten maailmankuvaa muiden nuorten näkyville.

Henkilökunnan osaamisen kannalta on tärkeää, että kansainvälinen toiminta on osa mahdollisimman monen nuoriso-ohjaajan perustyötä, jolloin vältetään osaamisen kertyminen vain harvoille ja valituille ja samalla parannetaan toiminnan jatkuvuutta ennen pitkää tapahtuvien henkilöstövaihdosten ylitse.

4.4. Nuorisoasiainkeskuksen realistiset resurssit kehittää kansainvälistä toimintaa nyt ja tulevaisuudessa?

Tällä hetkellä nuorisoasiainkeskuksen budjetista on varattu noin 40 000 euroa kansainvälisen toiminnan kehittämiseen. Johtoryhmä ei lisärahan tai työvoiman lisääntymiseen nykyisessä taloustilanteessa uskonut, joten nykyisten käytössä olevien resurssien tehokas suuntaaminen on tärkeää. Tosin yksi haastatelluista ehdotti myös tämän hetken määrärahojen tuplaamista nykyisestä n. 40 000 eurosta 80 000 euroon. Tämä saattaisi hänen mukaansa tuoda paljon uusia mahdollisuuksia toiminnan järjestämiseen. Käytettävissä olevien rahojen vähyyden vuoksi koettiin, että suunnitelmallisuuteen tulisi panostaa. Suunnitelmia tehdään nykyiselläänkin, mutta niiden päämäärätietoisuudessa ja sitovuudessa on ollut toistaiseksi parantamisen varaa.

Tämänvuotisten kv-rahojen jakoa kiiteltiin monesta suusta: halukkaat ja innostuneet pääsevät tutustumaan eri maihin ja organisaatioihin. On tärkeää, että oppimisen kannalta oleelliset henkilöt lähtevät vierailuille. Aikaisemmin ruotsinkielisen yksikön esimies on hoitanut pohjoismaista yhteistyötä. Tätä pidettiin huonona käytäntönä oppimisen jakamisen kannalta.

Koska omat resurssit ovat rajalliset, eikä kasvua ole näköpiirissä, on tärkeää, että muiden rahoituskanavien käyttöä parannetaan nykyisestä paljon. Muualla tarjolla olevia resursseja ovat esimerkiksi erilaiset ohjelmat ja säätiöt. Monet säätiöt eivät jaa

rahaa julkisille yhteisöille, joten järjestöjen mukaan ottamista yhteistyökumppaneiksi tulisi selvittää. Säätiörahoitus koskisi ennen kaikkea jo sivulla 21 mainittua pohjoismaista yhteistyötä.

Tärkeää on myös se, miten toiminta jalkautuu nuorisotyöyksiköihin. Mahdollistavatko yksiköiden käytävissä olevat resurssit ja aikataulut pitkäjänteisen kansainvälisen toiminnan pyörittämisen? EU-rahoituksen, kuten Erasmus+-rahojen, hakeminen on henkilökunnan mielestä hankalaa. Toivottiin, että viraston sisältä löytyvä asiantuntemus näistä asioista tulisi jakoon kaikkien halukkaiden käytettäväksi.

Meillä on Suomen parhaat resurssit, kysymys on vaan siitä mihin ne suunnataan. (Haastattelu 4)

Järjestöyhteistyön merkitystä ei pidä väheksyä. Järjestöt mainittiin tietotaidon lähteenä. Järjestöiltä löytyy paljon tietoa, siitä mitä nuorisoasiainkeskuksella ei välttämättä ole. Esimerkkeiksi nousivat 4H ja Partiolaiset. Molemmat ovat kansainvälisiä järjestöjä joilla on toimivat kontaktit ulkomaille. Hyvänä esimerkkinä yhteistyöstä järjestön kanssa eräs haastatelluista mainitsi Yökoripallon, joka on tuotu Euroopasta ja muokattu yhdessä HNMKY:n kanssa helsinkiläiseen nuorisotyöhön sopivaksi.

Monet johtoryhmän jäsenet toivoivat yritysten mukaan ottamista toimintaan. Euroopassa on yleistä, että rahaa tulee monesta lähteestä ja osa nimenomaan yksityiseltä puolelta. Suomessa ja Helsingissäkin voitaisiin mennä tähän suuntaan. Tähän mennessä yritys yhteistyön muodot ovat olleet hieman epäselviä, mutta yhteistyön kehittämistä toivottiin lähes yksimielisesti. Nuorten matkaryhmien rahoituksessa paikalliset yritykset voisivat olla pienimuotoisia yhteistyökumppaneita. Tämä parantaisi myös kansainvälisen toiminnan paikallista vaikuttavuutta. Yritysten kanssa toimiessa pidettiin tärkeänä eettisten seikkojen huomioon ottamista. Aivan kenen tahansa kanssa yhteistyötä ei siis toivottu.

4.5. Henkilökunnan osaaminen

Kuten nuorten tapauksessa, myös henkilökunnan osaamisessa johtoryhmä koki, että polarisaatiota esiintyy. Varsinkin nuoremman polven työntekijöiden hyvä kielitaito ja kokemukset mainittiin monessa haastattelussa. Kielitaito ja kokemukset ovat kuitenkin eri asia, jonka moni haastateltava mainitsi. Tärkeimpänä osaamisalueena pidettiin yleisesti henkilökunnan omaa mielenkiintoa.

Henkilökunnalta johtoryhmä toivoi itsensä kehittämistä. Viraston taas pitää omalta osaltaan pystyä tukemaan henkilökunnan tekemistä. Tähän auttaisi juuri sisäisten rakenteiden luominen ja niistä tiedottaminen. Kun kansainvälinen toiminta on tehty oleelliseksi osaksi toimintaa ja johtamista, tulee se myös paremmin osaksi kentän työntekijöiden työnkuvaa. Kansainvälisen toiminnan mahdollisuuksia ja hyötyjä ei myöskään välttämättä tiedetä ja tunneta tarpeeksi laajalti. Yksi mahdollisuus näistä asioista tiedottamiseen olisi erilaiset koulutukset ja hyvien kokemusten jakaminen.

Mikään ei nuorisotyössä ole kurjempaa kuin se, että nuoret haluavat jotakin ja sä et pysty niihin vastaamaan. (Haastattelu 3)

On myös tärkeätä pyrkiä siihen, että henkilökunnan tekemistä vierailuista saadut kokemukset ja uudet ideat tulevat jakoon mahdollisimman monelle ja tehokkaasti. Tähän olisi hyvä miettiä uusia jakamisen malleja nykyisen mallin tilalle, jossa raportit kirjoitetaan verkkoon ja asioista paljon kiinnostuneet käyvät niitä lukemassa. Ehkä osastokokouksissa tai viraston aloituspäivillä voitaisiin esitellä edellisen puolivuotiskauden aikana tehtyjä vierailuja ja kokemuksia.

Tulevaisuutta ajatellen työntekijöiden verkostoitumista edistäisi työntekijävaihtojen lisääminen. Tällä hetkellä tiellä ovat vielä muun muassa palkkauskysymykset, kuten päivärahojen maksaminen, mutta toiveena on, että tulevaisuudessa nuorisoasiainkeskuksella työskentelevät nuoriso-ohjaajat voisivat suorittaa vaikkapa vuoden vaihtojakson ulkomailla.

Kansainvälisten asioiden suuri merkitys vaikuttaisi myös nuorisoasiainkeskuksen työnantajakuvaan positiivisesti. Nykyisellään ammatillisen kehittymisen ja uralla eteenpäinmenemisen mahdollisuuksissa on parantamisen varaa. Mielikuva siitä, että nuorisoasi-

ainkeskuksella on mahdollisuus työskennellä kansainvälisyysasioiden parissa ja oppia niiden kautta edistäisi varmasti nuorisoasiainkeskuksen asemaa kilpailussa hyvistä työntekijöistä. Tämä auttaisi myös nuorisoasiainkeskuksen julkista kuvaa asiantuntijaorganisaationa ja toisi mahdollisesti mukanaan myös viraston ulkopuolista lisärahoitusta.

4.6. Kansainvälisen toiminnan pedagogiset mahdollisuudet?

Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että nuorisoasiainkeskuksen tehtävänä on tukea niitä joilla ei ole niin paljon ja että kaiken toiminnan tulee perustua siihen, että nuori voi osallistua siihen riippumatta perheen taloudellisesta tilanteesta. Nuorisoasiainkeskuksen tehtävä on toimia mahdollisuuksien tasaajana. Usein nuorisoasiainkeskuksen - erityisesti nuorisotalojen - kävijäkunta on sellaista, jotka eivät matkustele paljon.

Rahan kerääminen yhdessä on tämän vuoksi oikea toimintamuoto. Se auttaa taloudellisesti huonommassa asemassa olevia tulemaan mukaan toimintaan ja toisaalta toimii ryhmäprosessin edistäjänä, kun kaikki tekevät oman osansa toiminnan rahoittamisessa. Rahoitusmenetelmien edelleen kehittäminen koettiin tärkeäksi. Tästä voisi kerätä erilaisia kokemuksia ja käytäntöjä aiheen parissa töitä tehneiltä.

Omaehtoista toimintaa, aikuistumista, elämäntapataitoja. (Haastattelu 3)

Muutenkin nuorisovaihdot ja -matkat nähtiin erittäin hyvänä nuorisotyön muotona. Itse matkustaminen ja kansainvälisten kontaktien saaminen olivat monen mielestä jopa toissijaisia itse projektityöskentelyyn verrattuna. Yhdessä toimiminen ja vastuun kantaminen ryhmästä olivat päällimmäiset hyödyt toiminnasta. On myös tärkeätä, että nuoret ovat mukana projektin kaikissa vaiheissa suunnittelusta arviointiin. Näin kansainvälinen toiminta tuodaan paremmin osaksi osallisuus- ja Ruuti-toimintaa. Nuoriso-ohjaajien on tärkeätä antaa nuorille mahdollisuuksia tehdä päätöksiä matkan toteuttamisesta. Yhtenä puolena tuotiin myös esille se, että kansainvälinen toiminta

voi auttaa muista kulttuureista Suomeen muuttaneita nuoria ymmärtämään omia juuriaan paremmin.

Yksi huomion arvoinen kommentti oli se, että kansainvälisen toiminnan ei aina välttämättä tarvitse olla suurta ja pitkäkestoista. Yksi toiminnan muoto voisi olla esimerkiksi verkkopelitoiminta jonkun toisen nuorisotalon kanssa. Toisena vaihtoehtona toiminta voitaisiin aloittaa eräänlaisena ystävyysnuorisotalotoimintana, jossa yhteydenpito aloitetaan Skype-puheluilla ja jonka toimintaa voidaan tarpeen ja innostuksen myötä syventää.

Joka tapauksessa haastateltavat toivoivat, että tulevaisuudessa nuorisovaihtoja tehdään enemmän ja että ne ovat pitkäkestoisempia ja näin aiempaa vaikuttavampia. Samojen kumppanien kanssa monta vuotta jatkuva, molempia hyödyttävä kansainvälinen toiminta on se, mihin nuorisoasiainkeskuksen tulee pyrkiä.

4.7. Yhteenvetoa ja kehittämisehdotuksia koko viraston tasolla

Johtoryhmän jäsenet pitivät nuorisoasiainkeskusta asiantuntijaorganisaationa ja toivoivat, että tätä asiantuntijuutta voitaisiin jakaa myös eteenpäin. Monissa eurooppalaisissa valtioissa nuorisotyön kehittyminen ei esimerkiksi poliittisen tai taloudellisen tilanteen vuoksi ole päässyt kehittymään samalle tasolle, kuin Suomessa ja Helsingissä. Nuorisoasiainkeskuksen roolina voisi olla näiden tahojen mentorina toimiminen. Tämä auttaisi vahvistamaan nuorisoasiainkeskuksen imagoa asiantuntijaorganisaationa myös oman organisaation ulkopuolella. Toinen hyöty tämänkaltaisesta toiminnasta on uusien yhteistyökumppanien löytyminen. Nuorten kanssa tehtävän työn tulee olla rahallisesti mahdollisimman vähän vaativaa, jotta mahdollisimman moni nuori voi osallistua toimintaan. Tämän vuoksi maat, joissa on selvästi Suomea alhaisempi hintataso, ovat houkuttelevia kumppaneita kansainvälisessä työssä. Usein nämä maat poikkeavat länsimaista myös kulttuurisesti, jolloin nuoret saavat uusia kulttuurillisia kokemuksia.

Vaikka nuorisoasiainkeskusta johtoryhmä yleisesti pitikin asiantuntijaorganisaationa, on silti tärkeää, että virasto ei tuudittaudu tähän. Joka puolella maailmaa tehdään jatkuvasti mielenkiintoisia ja urauurtavia nuorisotyöllisiä toimintoja. On tärkeää pitää

silmät ja korvat auki näiden toimintojen suhteen. Ulkomailta on jo onnistuttu tuomaan monia merkittäviä toimintoja helsinkiläiseen nuorisotyöhön. Virastolta tulee myös löytä rohkeutta näiden uusien toimintojen käyttöönottoon. Epäonnistumista ei tule pelätä, vaan on hyvä muistaa, että virheistä oppiminen on yksi oppivan organisaation toiminnan kulmakivistä (Kinnunen 2010, 32). On myös hyvä muistaa, että aina ei kannata lähteä merta edemmäs kalaan, vaan on tärkeää pitää myös silmällä muissa suomalaisissa kunnissa ja kaupungeissa tehtävää nuorisotyötä. Usein näiden toimintojen pienemmät käytettävissä olevat resurssit tuovat innovatiivisia lähestymiskantoja nuorisotyöhön. Nuorisoasiainkeskuksen kannattaa siis osallistua aktiivisesti myös kansallisiin nuorisotyön kehittämiseen keskittyviin tapahtumiin, kuten Nuorisotutkimuspäiviin.

Toiminnan kehittämisessä auttaisi myös yhteistyöverkostojen luominen. Esimerkiksi Pohjoismaissa tehdään nuorisotyötä samankaltaisten poliittisten järjestelmien mukana. Toiminnan kehittäminen säännöllisesti ja yhteispohjoismaisesti voisi tuoda toimintaan myös ruohonjuuritasolle uusia kontakteja, joilla toiminnasta saataisiin pitkäjänteisempää.

Usein nuorisoasiankeskuksen projektit ovat lyhytkestoisia. Toiminta on esimerkiksi hyvin paljon sidottu henkilöstöön ja usein henkilöstön vaihtuvuus on suurta. Onkin tärkeää, että projektien pidempään keston panostetaan organisaation jokaisella tasolla. Toiminnan dokumentoiminen ja erityisesti tämän dokumentoinnin hyödyntäminen tulee suunnitella hyvin. Näin varmistetaan, että toiminta jatkuu ja hyviä käytäntöjä ei tarvitse keksiä jokaisen projektin kohdalla uudestaan. Usein hyvien projektikumppanien löytäminen on hankalaa: organisaatiot, työkulttuurit ja ehkä jopa nuorisotyön tavoitteet ovat erilaisia maasta ja organisaatiosta riippuen. Sen vuoksi hyvän yhteistyökumppanin sattuessa kohdalle tulee tästä pyrkiä pitämään kiinni ja jatkamaan yhteistyötä mahdollisesti monen vuoden ajan. Useampien yhdessä toteutettujen projektien myötä organisaatioiden välinen luottamus kasvaa ja toimintamallit tulevat tutuksi. Tästä kaikesta seuraa tietenkin se, että toiminnan laatu kasvaa ja toiminnalla saavutettujen tulosten potentiaali nousee.

Tällä hetkellä kansainvälinen toiminta on nuorisoasiankeskuksella lähinnä ”leivottu” sisään muihin työmuotoihin. Sen tekemistä ei erikseen edellytetä. Tästä johtuen kansainvälisen toiminnan järjestäminen riippuu lähinnä nuoriso-ohjaajien omasta mielenkiinnosta. Helsingiläisten nuorten maailma on lähtökohtaisesti hyvin kansainvälinen: jokainen nuori tuntee henkilökohtaisesti monia erilaisen kulttuuritaustan omaavia nuoria. Lisäksi internet ja erilaiset sosiaaliset mediat ovat nuorille itsestäänselvyyksiä ja niissä luovitaan kansalaisuuksista välittämättä. Nuorisotyön paikkaa tässä maailmassa on tärkeä pohtia ja selvittää. Onko nuorisoasiankeskuksella varaa jättää kansainvälisten asioiden käsitteleminen ainoastaan ohjaajien oman mielenkiinnon vaaraan? Ehdotankin, että kansainvälisyys tuodaan rohkeasti ja selkeästi esille työmuotona viraston sisäisessä työn määrittelemisessä ja että sen tekemistä edellytetään toiminnasta riippumatta. Erilaisten globaalien ongelmien, kuten ilmastonmuutoksen tai uskontojen välisten konfliktien ratkaisemissa nuorilla on tulevaisuudessa suuri merkitys ja se miten nuoret näihin ongelmiin suhtautuvat on suuri merkitys sillä, millaiset eväät ja keinot näiden ongelmien ratkaisemiseen me kasvattajina heille annamme. Yksi mahdollisuus on sisällyttää kansainvälisten toimintojen esillä pitäminen johonkin erityisohjaajan virkaan. Näitä erityisohjaajia on jokaisessa nuorisotyöyksikössä. Alueellisten palveluiden puolelta tämä olisi mahdollista sisällyttää esimerkiksi alue- tai osallisuusohjaajien työtehtäviin. Näin saataisiin jokaiseen yksikköön ainakin yksi henkilö jonka tehtävänä on tuntea näitä asioita enemmän.

On myös tärkeää tarkastella myös toista puolta henkilöstön osaamisesta eli jokaisen henkilökohtaisesta motivaatiosta huolehtiminen. Tällä hetkellä kansainväliset asiat koetaan monesti ylimääräiseksi työksi. Miten henkilökunta saataisiin kiinnostuneemmaksi ja innostuneemmaksi tekemään pitkäkestoista kansainvälistä nuorisotyötä? Erilaiset teemapäivät voisivat tarjota piristystä arjen keskelle ja myös pienen porkkanan ”ylimääräisen” työn tekijälle. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat kaupungin ekotukihenkilöiden teemapäivät, joita on muutama vuodessa. Kiitoksen ja toiminnan huomiointien merkitystä ei pidä myöskään väheksyä. Nuoriso-ohjaajan ammatilliseen kehitykseen ei myöskään kannusteta tarpeeksi. Koulutuksiin pääsyä tulee helpottaa ja niistä opittuja taitoja pitää päästä hyödyntämään päivittäisessä työnteossa.

Yksi alue, jolla virasto voisi kansainvälisyyttään kehittää, ovat erilaiset festivaalit. Jo nyt nuorisoasiainkeskus järjestää erilaisia taitteisiin, kuten tanssiin ja musiikkiin

keskittyviä festivaaleja, joihin voisi helpolla tuoda mukaan kansainvälisen ulottuvuuden. Esimerkiksi elokuvafestivaaleille olisi mahdollista lähettää elokuvia digitaalisesti mistä päin maailmaa tahansa. Samalla tarjottaisiin nuorille taiteen tekijöille mahdollisuus verkostoitumiseen ulkomaille jo uransa alkuvaiheessa. Monella alalla tämä verkostoituminen on pääedellytys kansainvälisen menestyksen saamiseen. Sisällön tuottaminen internetiin ja sosiaalisen median tarjoamat mahdollisuudet ovat myös osittain huonosti hyödynnettyjä. Monet nuoret tuottavat sisältöjä mitä erilaisimmissa konteksteissa internetiin. Nuorisoasiainkeskus voisi olla apuna tässä sisällöntuottamisessa tarjoamalla sekä teknisiä, että taidollisia mahdollisuuksia ja apuvälineitä niille nuorille, jotka niitä tarvitsevat.

Erasmus+-ohjelmassa ja Helsingin kaupungin strategiassa korostetaan paikallisuuden merkitystä. Paikallisuuden korostaminen on kansainvälisessä toiminnassa, kuten muussakin nuorisoasiainkeskuksen toiminnassa näinä päivinä, tärkeitä. Matkaryhmät voivat omilla alueillaan ja nuorisotaloillaan vaikuttaa positiivisesti. Erilaisia vaihtoehtoja toiminnan paikalliselle näkyvyydelle ovat erilaiset tapahtumat tai vaikkapa yhteistyö paikallisten yritysten, yhdistysten tai kaupungin muiden toimijoiden kanssa.

Nykyisessä talouden laskusuhdanteessa, jossa kuntatalous on tiukoilla, on tärkeää selvittää uusia rahoitusmahdollisuuksia toiminnalle. Haastatteluissa mainittiin säätiöt ja rahastot. Miten näitä voisi käyttää paremmin hyväksi? Säätiöiden ollessa kyseessä tarvitaan yhteistyötä järjestöjen kanssa, jotka voivat tätä rahoitusmuotoa käyttää. Järjestöjen kanssa voisimme tehdä parempaa, molempia hyödyttävää yhteistyötä. On myös hyvä selvittää yritysten tarjoamaa rahoitusta. Tällä hetkellä nuorisoasiainkeskuksen yritysmaailman yhteistyökumppanina toimii HOK-Elanto, mutta tätä rahoituksen vaihtoehtoa ei ole hyödynnetty täysimääräisesti. Nuoret ovat olleet paljon esillä julkisuudessa ja mediassa viime aikoina ja tähän on myös kaupallisen sektorin puolelta herätty esimerkkinä Nuorten hyväksi-kampanja, jossa on mukana lukuisia yrityksiä (www.nuortenhyvaksi.fi). Nuorten tukeminen on oiva tilaisuus yritykselle tehdä osansa yhteiskuntavastuusta ja tämän mahdollisuuden hyödyntämistä tulisi kartoittaa. On kuitenkin tärkeitä, että mahdollinen yhteistyökumppani on arvoiltaan yhteneväinen nuorisoasiainkeskuksen kanssa.

Nuorten kanssa toimiessa kaikki ylimääräinen byrokratia on pahasta. Se hidastaa toimintaa ja vie toiminnan keskiötä pois sieltä, missä sen pitäisi olla, eli nuorista. On tärkeitä tarjota nuorille mahdollisimman suuret vaikutuskanavat kansainvälisen toiminnan tekemiseen. Yksi byrokratian muoto on hankintojen tekeminen, jossa nuorisosiainkeskuksenkin tulisi tehdä kaikki hankinnat kaupungin kilpailuttamista yhtiöistä. Halpalentoyhtiöiden kuumen kilpailun myötä lentäminen on halvempaa nykyään kuin koskaan aiemmin. Nuorten keräämien rahojen ollessa kyseessä on tärkeitä mahdollistaa näiden lentojen ostaminen. Se mikä on kaupungin byrokratialle parasta, ei välttämättä ole parasta nuorille. Viraston tulee tehdä töitä sen eteen, että nuoret voivat käyttää rahansa mahdollisimman hyvin heidän kannaltaan.

Kansainvälisen toiminnan tärkeyttä ei kiistänyt yksikään haastatelluista johtoryhmän jäsenistä. Kansainvälisellä toiminnalla voidaan siis kokea olevan vahva mandaatti myös jatkossa. Suuria perustavaa laatua olevia erimielisyyksiä johtoryhmän mielipiteissä ei ollut. Eri mieltä oltiin lähinnä joistain pienistä yksityiskohdista. Kansainvälistä nuorisotyötä voidaan siis lähteä rohkeasti kehittämään nuorisosiainkeskuksessa juuri näissä haastatteluissa esille tulleita tavoitteita kohti.

Nuoriso-ohjaajana toivoisin, että kansainvälisyys tuotaisiin vahvemmin osaksi jokaisen nuoriso-ohjaajan toimenkuvaa. Monet globaalit kysymykset ja ongelmat joiden kanssa koko planeettamme painii tällä hetkellä: sodat, pakolaisuus, nälänhätä ja ilmastonmuutos ovat asioita joihin voimme vaikuttaa erityisesti kansainvälisellä yhteistyöllä. Nuorisosiainkeskuksella on hieno mahdollisuus kasvattaa tulevaisuuden aktiivisia kansalaisia pärjäämään myös globaalilla tasolla.

4.8. Kehittämisehdotuksia Pitäjänmäen nuorisotalolle

Johtoryhmä kaipasi nuorisosiainkeskukselta osaamisen jakamista Euroopassa, multa oppimista, pitkäkestoisempia projekteja ja yhteistyöverkostojen luomista. Pitäjänmäen nuorisotalo on tehnyt pitkäjänteistä yhteistyötä eurooppalaisten nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. Pitkäkestoisin yhteistyökumppanimme on Hampurissa toimiva Juca Nord, joka on Movego-järjestön alaisuudessa toimiva nuorisotalo. Juca Nordin kanssa olemme tehneet nuorisovaihtoja vuodesta 2010. Monivuotinen yhteis-

työ on tuonut yhdessä toteutettavaan toimintaan paljon hyviä käytäntöjä ja olemme oppineet kumppaneiltamme ja he varmasti myös meiltä. Konkreettisesti tämä näkyy siinä, että erilaiset kulttuurisista ja työotteellisista asioista johtuvat ”kommellukset” ovat vähentyneet kuluneiden vuosien myötä lähes minimiin. Lisäksi molemminpuolinen luottamus on parantunut, mikä tietenkin helpottaa yhdessä tekemistä ja toiminnan suunnittelua. Pyrimme myös laajentamaan yhteistyökuvioitamme uusiin suuntiin ja tällä hetkellä uutena maana olemme tehneet yhteistyötä Pohjois-Irlannin kanssa. On tärkeätä, että yhteistyön myötä toiminta ei rajoitu liikaa mukavuusalueelle. On tärkeätä pyrkiä jatkuvaan toiminnan kehittämiseen. Uudet yhteistyötahot pitävät meidät varpaillamme ja tuovat uusia näkökulmia tekemiseen.

Toiminnan jatkuvuus on melko herkällä pohjalla. Kuten on käynyt jo ilmi, on kansainvälisen nuorisotyön tekeminen täysin ohjaajien omasta innostuneisuudesta ja ammattitaidosta kiinni. Tällä hetkellä toiminta jatkuu edelleen, mutta miten käy siinä vaiheessa kun toiminnasta vastaavat nuoriso-ohjaajat vaihtavat työpaikkaa? On tärkeää pitää huolta siitä, että hyvät käytännöt dokumentoidaan ja muu työ-yhteisö pidetään toiminnan kulusta ajan tasalla, jotta muutosten tapahtuessa voi työtä jatkaa joku muu.

Tässä kohtaa on myös todettava, että tällä hetkellä me emme Pitäjänmäen nuorisotalolla tee tarpeeksi tällä saralla. Lähes kaikki toimintamme kansainvälisyyden saralla keskittyy vain kv-ryhmään ja sen tekemiin vaihtoihin Euroopassa. Tämä jättää suuren osan talon asiakkaista kansainvälisyyskasvatuksen ulkopuolelle. Voisimme paremmin vastata tähän tarpeeseen tuomalla näitä asioita aktiivisemmin esille nuorisotalolla. Yksi tapa olisi osallistua erilaisten järjestöjen kuten Amnestyn tai Greenpeacen järjestämiin tempauksiin ja kampanjoihin. Solidaarisuus-järjestön kautta voisimme ehkä osallistua kehitysyhteistyön tekemiseen. Tämä voisi olla monelle maahanmuuttaja-taustaiselle nuorelle tärkeää heidän omien juuriensa puolesta. Pitäjänmäen nuorisotalolla on periaate, että kaikki toiminta nuorisotalolla lähtee nuorten tarpeista. Emme voi kuitenkaan mennä tämän asian taakse piiloon. On väärin luottaa vain siihen, että aiheet kumpuavat nuorista itsestään. Kasvatusalan ammattilaisten tehtävänä on tuoda julki erilaisia ja haastaa nuoria myös vaikeista aiheista. Tässä meillä ruohonjuuritason nuorisotyön tekijöinä on eniten parantamisen varaa. Meidän pitää jaksaa haastaa nuoria kohtaamaan asioita, jotka eivät heitä henkilökohtaisesti kosketa. Haluamme kasvattaa myötätuntoisia, globaalin näkemyksen omaavia nuoria.

Johtoryhmän näkemykset olivat vahvasti sen puolella, että toiminnan käytännöt tulee tuoda lähemmäs nuoria. Olemme aloittaneet vuoden 2013 lopulla pilottihankkeen nuorisotalollamme, jossa olemme saaneet hankkeelle oman luottokortin ja tukkukortin. Näiden avulla voimme osallistaa nuoret paremmin toimintaan kun kaupungin byrokratiaa karsitaan toiminnan ja nuorten välistä. Digitaalisia ympäristöjä käytämme tällä hetkellä lähinnä nuorten Facebook-ryhmän myötä. Facebook-ryhmässä on nuoria kaikista seuraavaan vaihtoon osallistuvista ryhmistä. Yhteydenpito ryhmässä ei kuitenkaan ole kovinkaan aktiivista ja sitä tulisikin kehittää. Voisimme järjestää ryhmävideopuheluita vaikkapa Skypen välityksellä, jolloin toisen maan nuoret tulisivat paljon konkreettisemmin esille. Myös englanninkielen puhumisen harjoittelu on tärkeää. Toinen vaihtoehto voisi olla videotervehdysten teko. Tervehdyksessä nuoret voisivat esitellä itsensä ja heille tärkeitä asioita ja tuoda siten oman persoonansa paremmin esille.

Paikallisuus on myös asia, jossa meillä on kehitettävää. Tällä hetkellä kv-ryhmän toiminta ei ole kovin vaikuttavaa paikallisella tasolla laajemmin. Alueen kirjasto sijaitsee samassa korttelirakennuksessa nuorisotalon kanssa ja sen kautta nuoret voisivat tavoittaa myös nuorisotalon ulkopuolisia paikallisia. Kerran viikossa yhteistyössä järjestetty kahvila voisi olla hyvä toimintamuoto, jossa myös alueen vanhemmilla ihmisillä olisi mahdollisuus tavata paikallisia nuoria positiivisissa merkeissä. Eri ikäluokat ovat toistensa kanssa tekemisissä liian usein ainoastaan konfliktien tai ristiriitatilanteiden myötä. Myös paikallisen ruokakaupan kanssa tehtävää yhteistyötä tulee harkita. Kaupalla on ollut paljon ongelmia nuorten kanssa erilaisten järjestyshäiriöiden tai näpistelyn muodossa. Mikäli kauppa esiintyisi positiivisessa valossa nuorten silmissä, voisi sillä olla positiivinen vaikutus myös näihin järjestyshäiriöihin.

5. LOPUKSI

Olen opinnäytetyössäni tarkastellut Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksessa tehtävää kansainvälistä nuorisotyötä kolmelta kantilta. Ensimmäisenä esittelin erilaisia olennaisia teorioita, jotka ovat kansainvälisen nuorisotyön taustalla ja sitä miten

ne ovat käytännössä toteutettavan nuorisotyön taustalla Pitäjänmäen nuorisotalolla. Tämän jälkeen tein tiivistelmän nuorisoasiainkeskuksen johtoryhmän haastatteluista, jonka jälkeen vielä peilasin näiden haastattelujen tuloksia jälleen juuri siihen nuorisotyöhön mitä minä ja työyhteisöni teemme päivittäin. Opin itse paljon siitä mitä teemme tällä hetkellä ja mitä voisimme tehdä paremmin. Oman työn kriittinen tarkastelu on ammatillisen kehittymisen peruslähtökohta ja sen säännöllinen suorittaminen on erittäin tärkeää. Viraston tasolla löysin lukuisia kehittämissuhteita toimintaan. On kuitenkin vaarana, että hyvätkin ideat vesittyvät johdolta kentän henkilöstön tasolle yltäessä. Olemme varmasti kaikki tutustuneet erilaisiin raportteihin ja tutkimuksiin, joissa saadut tulokset eivät välity käytännön tasolle. Toivonkin, että nuorisoasiainkeskuksessa otetaan härkää rohkeasti sarvista ja siirretään se kaikki positiivinen osaaminen ja kunnianhimo siihen oikeaan nuorten parissa tehtävään työhön. Vain siten kansainvälinen nuorisotyö ja ne kysymykset ja haasteet joihin se tarjoaa vastauksia ja työkaluja pääsee oikeuksiinsa helsinkiläisessä nuorisotyössä.

LÄHTEET:

CIMO 2013a. Mikä on CIMO. Viitattu 23.1.2014.

http://www.cimo.fi/mika_on_cimo

CIMO 2013b. Cimon vuosi 2012, kansainvälisyys on mahdollisuus. Viitattu 24.1.2014

http://cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/29218_CIMOn_vuosi_2012.pdf

CIMO 2013c. Nuorisoalan eurooppalainen yhteistyö 2010-2018. Viitattu 25.1.2014

http://www.cimo.fi/nakokulmia/kansainvalinen_yhteistyö/nuorisoalan_eurooppalainen_yhteistyö

CIMO 2014. Erasmus+ yhdistää koulutuksen, nuorisotyön ja urheilun. Viitattu 24.1.2014.

<http://cimo.fi/ohjelmat/erasmusplus>

Euroopan unionin neuvoston päätöslauselma 2009/C 311/01

Euroopan unioni. Nuorisopolitiikkaa koskeva valkoinen kirja. Viitattu 24.1.2014

http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/youth/c11055_fi.htm

Frestadius, Tero. Selvitys nuorisoasiainkeskuksen kansainvälisestä toiminnasta 2010. Johtoryhmän haastattelujen yhteenveto. 2010.

Hannus, Susanna 2011. Nuorisotilojen nonformaali kasvatus ja koulupudokkuuden ehkäiseminen. Viitattu 27.1.2014.

http://www.mll.fi/@Bin/4926483/ARISIS_valmis+raportti.pdf

Helsingin strategiaohjelma 2013-2016. Helsinki 2013.

Huovila, Anni 2006. Mitä on kulttuurienvälinen kompetenssi. Helsingin yliopisto. Viitattu 27.1.2014.

<http://www.palmenia.helsinki.fi/competence/kompetenssi.asp>

Kiilakoski, Tomi 2007. Lapset ja nuoret kuntalaisina. Teoksessa Gretschel, Anu & Kiilakoski, Tomi (toim.) Lasten ja nuorten kunta. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Lapsen oikeuksien yleissopimus 60/1991

<https://www.youthpass.eu/downloads/13-62-64/Youthpass%20Guide%2018-10-2011.pdf>

Lundbom, Pia & Herranen, Jatta 2011. Sosiaalisen vahvistamisen ajankohtaisuus. Teoksessa Lundbom, Pia & Herranen, Jatta (toim.) Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Viitattu 27.1.2014.

<http://www.humak.fi/sites/default/files/liitteet/humak-sos-vahvistaminen-verkko.pdf>

Maastricht global education declaration 2002. Viitattu 27.1.2014.

<http://www.coe.int/t/dg4/nscentre/ge/GE-Guidelines/GEgs-app1.pdf>

Markovic, Darko 2009. Hitchhiker's guide to recognition in the youth field teoksessa Youthpass guide 2009, 13-19. Viitattu 23.1.2014.

Mitä on Ruuti?. Viitattu 1.10.2014.

<http://ruuti.munstadi.fi/mika-on-ruuti/>

Nuorisolaki 27.1.2006/72

Nuorisolaki 208.2010/693

Nuorisoasiainkeskuksen kv-katsaus 2013

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012-2015. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014a. Hallinto ja toimijat. Viitattu 23.1.2014.

http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/hallinto_ ja_toimijat/?lang=fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014b. Opetus- ja kulttuuriministeriön tehtävät. Viitattu 24.1.2014

http://www.minedu.fi/OPM/Ministerioe_ja_hallinnonala/index.html

Pohjoismaiden ministerineuvosto 2006. Pohjoismaisen lapsi- ja nuorisoyhteistyön strategia. Kööpenhamina

Rekola, Sanna 2010. Maailmaa muuttamaan. Globaalikasvatuksen työkirja järjestöille. Kepa.

Salo-Lee, Liisa 2005. Kohden kulttuurienvälistä kompetenssia. Teoksessa Tapio Varis (toim.): Uusrenessanssiajattelu, digitaalinen osaaminen ja monikulttuurisuuteen kasvaminen. Saarijärvi: OKKA. 123-133.

UNICEF 2013. Mikä on lapsen oikeuksien sopimus? Viitattu 24.1.2014.

<http://www.unicef.fi/mika-on-lapsen-oikeuksien-sopimus>

Youth in Action ohjelmaopas: 2013

LIITE 1: Haastattelurunko

- Mikä on oma kosketuspintasi NK:n kansainväliseen toimintaan?
- Minkälainen käsityksesi NK:n tähänastisesta kansainvälisestä toiminnasta omasta toimenkuvastasi käsin/ johtoryhmän jäsenenä?
- Mitä sellaisia muutoksia koet tapahtuneen nuorten kansainvälisyydessä viime vuosina, joihin NK voisi reagoida toiminnassaan? Miten?
- Mikä on kansainvälisen toiminnan merkitys NK:lle? Kuinka tärkeäksi koet kansainvälisen toiminnan NK:lle? Missä määrin kansainvälinen toiminta NK:n ”pelikenttää”?
- Mihin suuntaan NK:n kansainvälistä toimintaa tulisi kehittää? Mitkä kansainvälisen toiminnan strategiset painopisteet ja tavoitteet?
- Mitkä ovat mielestäsi NK:n realistiset resurssit nyt ja tulevaisuudessa kehittää kansainvälistä toimintaa? Mitkä ovat keskeiset ongelmat/jo olemassa olevat mahdollisuudet?
- Mikä näkemys sinulla on henkilökunnan kansainväliselle toiminnalle merkityksellisestä osaamisesta (esim. kielitaito)?
- Minkä järjestöjen/elimien tulisi olla NK:n keskeisiä yhteistyökumppaneita kansainvälisen toiminnan puolella? Haluaisitko nähdä yhteistyötä joidenkin tiettyjen järjestöjen/elimien kanssa?
- Miten NK:n kansainvälistä toimintaa nuorten kohdalla tulisi mielestäsi kohdistaa? Onko kansainvälinen toiminta itsessään osa polarisaatiokehitystä?
- Missä määrin kansainvälisen toiminnan kautta edistetään ”nuorten osallisuuden edistämistä ja sosiaalista vahvistamista” (NK:n strategiset päämäärät)? Toisin sanoen mikä on mielestäsi kansainvälisen toiminnan ns. pedagoginen funktio?
- Missä määrin kansainvälisen toiminnan kautta pystytään edistämään nuorten kansalaisuutta ja kansalaistaitoja?
- Mikä on jäänyt varjoon tässä keskustelussa? Jotain mitä tulisi ottaa esiin keskusteltaessa NK:n kansainvälisestä toiminnasta?
- Mikä on visiosi siitä minkälaista NK:n kv-toiminta on vuonna 2020?